

Písně: 196 (sl. 1 a 4), 3, 236, 501, 671

Introit: Žalm 3,5-6 a 9

Čtení: Píseň písní 5,1-6

Poslání: Jan 12,44-48

Kázání: První Tesalonickým 5,5-10

Vy všichni jste synové světla a synové dne. Nepatříme noci ani tmě. Proto tedy nespěme jako ti ostatní, nýbrž budme bdělí a střízliví. Vždyť ti, kdo spí, spí v noci, a ti, kdo se opíjejí, opíjejí se v noci. My však, kteří patříme dni, budme střízliví, oblečení v pancíř víry a lásky a v přílbu naděje spasení. Neboť Bůh nás nepostavil k hněvu, nýbrž k získání spásy skrze našeho Pána Ježíše Krista, který za nás zemřel, abychom my, ať bdíme nebo spíme, žili spolu s ním.

Apoštol ve svých dopisech nejstarším křesťanským sborům rád užíval obrazné příměry. Existenci Ježíšových následovníků přirovnával nejen ke sportovnímu zápolení, k bojování ve válce, ale třeba i k převlékání z jedněch šatů do jiných. V dnešním oddílu z *První epištoly Tesalonickým* vykresluje čtenáři před očima protiklad světla a tmy, dne a noci. Podobně se s ním potkáme i v jeho dalších listech – do Efezu (*Ef* 5,8-14) nebo do Říma (*Ř* 13,11-14). To je přitom obraz, který se běžně objevuje v různých náboženských tradicích – od starověku až po třeskatou současnost. Ve většině případů pak denní světlo symbolizuje to pozitivní, dobré, božské, a naopak noční temnota vše negativní, špatné, protibožské.

Také v *Epištole Tesalonickým* kladné předznamenání světla a záporné předznamenání tmy zůstává v platnosti. Ovšem Pavel spolu s oním základním symbolickým významem vtahuje do hry ještě obraz jakéhosi lidského biorytmu, jež střídání noci a dne alespoň do určité míry podmiňuje. K dennímu času patří bdělý stav. Je nutný, abychom mohli normálně fungovat – zaopatřit tělo i duši. Postarat se o sebe, o druhé, něco kloudného udělat, vytvořit – zkrátka být aktivní. Naopak k nočnímu času patří spánek. Aby organismus zvládal potřebnou činnost, musí tělo i duše obnovovat své síly klidovým stavem. Musíme si ho dopřát nejen my lidé, ale všichni živočichové bez rozdílu – prvokem počínaje, slonem konče. Pravda, apoštol ve svém obrazu nepočítá s jedinci jako jsem já, kteří toho naspí víc ve dne než v noci. Ovšem dělením lidí na „skřivany“ a „sovy“ to nyní nebudeme komplikovat a zůstaneme u Pavlova „ti, kdo spí, spí v noci“. (Tečka. My sovy si to už nějak musíme přebrat ...)

Ke kontrastu denního bdění a nočního spánku pak epištola přidává ještě jeden protiklad: střízlivost *versus* opilost. Onomu běžnému rytmu tedy apoštol připisuje ještě další průvodiče. Jako je k denním aktivitám nutný bdělý stav, tak jsou k němu zapotřebí i neotupené smysly. A na pivo do hospody nebo na víno, na drink do baru se prostě chodí až po práci – dopřát si krapet euforie, vydechnout, vypnout, někdy zapomenout. To je srozumitelné nejen českému uchu (alespoň v dobách necovidových). Podobně to chodilo i v Soluni *alias* Tesalonice, stejně jako v dalších městech helénistického světa před dvěma tisíci let: Poté co běžný svobodný občan, tedy středostavovský měšťan, který se nám alespoň v něčem docela podobal, vyřídil své každodenní pracovní záležitosti na *agoře*, na tržišti, odkráčel někam na večerní *symposion*, na hostinu – či ještě spíše na hodokvas. Vůbec ho nemusíme demonizovat představou dekadentní orgie, kterou z nudy pořádají tzv. celebrity – ať v dobách, kdy světu vládla římská orlice, nebo v časech dnešní globální rozplizlosti. Do toho se apoštol na tomto místě netrefuje. Prostě jen konstatuje, jak to chodí. Také zde můžeme samozřejmě namítnout, že jako se dá spát i za denního světla, může se za něj klidně i popíjet. I okřídlenému ideálu britského džentlmena bonton dovoluje skleničku už po těch polednách ... Ani v tomto případě však Pavlův obraz nerozměňujme nadbytečnými, byť ze zkušenosti zřejmými, dodatky. Zůstaňme u toho, že „ti, kdo se opíjejí, v noci se opíjejí“.

Tolik k přirozeným rytmům, s nimiž Pavel pracuje ve svém obrazu. Pak ale přichází na řadu jeho: „My však, kteří patříme dni, budme střízliví.“ Abychom jeho výzvu k *vybočení* z přirozených rytmů, k *vykročení* z všednosti, běžnosti pochopili, musíme si připomenout, o co mu v jeho dopisu soluňskému sboru šlo především. Místní křesťané velmi intenzivně očekávali druhý příchod Kristův, tzv. *parúsii*. Příchod plně proměněného věku, kdy ono kristovské, Boží a dokonale dobré nahradí a s konečnou platností odstraní všechno nedobrem porušené, člověkem vybydlené, Bohu odcizené. Příchod éry, kdy světlo vyhodí temnotu definitivně ze sedla. Očekávání tesalonických ovšem ne a ne se naplnit. Právě do jejich frustrace zní apoštolovo „Vy všichni jste synové světla a synové dne.“ Ano, stále je sice tma, ale my už nejsme jejími zajatci, už „nepatříme noci ani tmě“. Protože toho, který přišel do tohoto světa jako světlo, temnoty nepohltily, i když se o to pokoušely sebevíc (srv. *J* 1,5). I když se nám tedy občas zdá, že tma se vrací zas a

znova, „nespěme jako ti ostatní, nýbrž buďme bdělí a střízliví.“ Nedejme se omámit opojením a euforií, ani onu naději v Kristu nechtějme zapomenout jako lichou, jako marné snění. Z tohoto stavu je dobré se probrat. Z toho vlezlého pocitu, že všechno stejně vždycky skončí blbě.

V době, kdy apoštol psal svůj dopis do Soluně, se jako „synové světla“ označovali i stoupenci jedné židovské sekty – tzv. esejci. Také oni očekávali příchod mesiáše – nikoli Krista oslaveného, ale kohosi jiného, kdo osvobodí Izrael z područí temného Říma především na politické rovině. Lidi mimo svou komunitu pak nevybíravě nazývali „syny tmy“. Esejcům přitom jejich řády nařizovaly, aby všechny „syny tmy“ nenáviděli – prostě opravdu sekta, jako když vyšije. Ve své obrazivosti rozvíjeli i představy o velké válce mezi „syny světla“ na jedné a „syny tmy“ na druhé straně. Tou prý skončí tento věk a započne nový mesiášský čas. A až vzplane poslední bitva, tak šiky věrných vyrazí do boje s korouhvemi, na které napíšu: „Hněv Boží“, „Pomsta Boží“, „Zkáza od Boha pro každý národ nicotný“ (*IQM IQ IV:4 a 12*) atd.

Apoštol sice neváhal použít obrátů „synové světla“ a „synové tmy“, ale k žádné nenávisti přitom neponoukal. Opak je v jeho případě pravdou: „My, kteří patříme dni, buďme oblečení v pancíř víry a lásky a v přílbu naděje spasení.“ Pavel neradí, aby se tesaloničtí ukájeli představou, že všechno dobře dopadne, až vytasíme hesla o „Pomstě Boží“ a zbraně proti „synům tmy“. To noční dokáže přemáhat jen víra, naděje, láska. A hlavně ty černé díry a kouty uvnitř *nás* – ne v těch okolo. Víra, naděje, láska – to jsou „zbraně“ světla, onoho Božího vyzařování do našich temných komor, do našich ospalých bezradností, do našich kocovin z euforie.

„Neboť Bůh nás nepostavil k *hněvu*, nýbrž k *získání spásy* skrze našeho Pána Ježíše Krista.“ Onu dlouhou čekací lhůtu, kdy máme v životě pocit, že není na krok vidět, apoštol nechápe jako nepřijetí. Protože tím podstatným podle něj je, že nám Pán Bůh své přijetí neodvolatelně nabídl. Že ve svém Synu, že v jeho životní cestě, že v cestě kříže vyhlásil záchranu ze spárů temnoty. Protože právě On „za nás zemřel, abychom my žili spolu s ním“. Paradox sebeobětovné smrti, ze které se rodí život. Život, co už nezůstává v chapadlech noci a pudu sebezáchovy. Ten přitom rozhodně nepatří do sféry přirozených rytmů živočišné říše.

No, a v posledku nejen, že nás Pavel nenabádá k nenávisti vůči „synům tmy“, dokonce v nás nechce živit ani žádné sektářské pocity výlučnosti: „Bůh nás postavil k získání spásy *skrze* našeho Pána Ježíše Krista, který za nás zemřel, abychom my, *ať bdíme nebo spíme*, žili spolu s ním.“ Ta záchrana se totiž děje v Kristu, a ne skrze naši bdělost. Tím apoštol neříká, že je jedno, jestli svou šanci na existenci svobodnou od tmy prospíme, nebo probdíme. To by si protirečilo. On tím jen zdůrazňuje, že jakýkoli náš lidský výkon nakonec není tím rozhodujícím. Tím prvořadým je Boží spása z milosti – „ať bdíme nebo spíme“. V tom je pak naděje nejen pro „syny světla“, ale i pro ty, které v životě občas štípne moucha tse tse. I pro ty, co v noci touží po světle stejně jako ženich po nevěstě v *Písni písni* a spolu s ním přiznají: „Spím, ale srdce mé bdí“ (*Pís 5,2*). A dokonce i pro ty, jimž temnoty někdy rozostří realitu natolik, že už si sami nedokážou pravdivě odpovědět na otázku: „Sním anebo bdím?“

Amen.